

XIIIb2 Avonturier **Michael van Haaff** (1753-1819)

Michael van Haaff is de derde zoon van Petrus Emericus **XIIIb**. Hij wordt RK gedoopt te Megen op zondag 30 sept. 1753.

Doopheffers waren: Franciscus Bressers en Gertrudis Abels). Michael is handwerksman en van beroep timmerman / schuytemaker / soldaat. Hij

overlijdt (minstens 64 jaar oud) na een avontuurlijk leven te Kaap de Goede Hoop. Volgens het testament van zijn broer Gerardus, pastoor te Megen, is Michiel tussen 29 febr. 1818 en 16 mrt. 1819 overleden in Zuid-Afrika.

Al in 1766 is zijn broer Jacobus uit Megen naar Amsterdam vertrokken om daar in de leer te gaan bij de goud- en zilversmid Johannes Pluijmers. In 1778-79 vertrekt deze Jacobus naar 's Hertogenbosch en verdwijnt hij dus uit Amsterdam! Michiel zal zich ergens binnen deze periode bij zijn broer in Amsterdam hebben gevoegd, eveneens afkomstig uit Megen.

Hij trouwt te Amsterdam op donderdag 3 mei 1781 met **Elisabeth SANDERS**, dochter van Albert Sanders (schoenmaker) en Anthonia Hendrikze en met Casper Brassier en Jan Sanders (vader bruid?) als getuigen. RK gedoopt te Amsterdam in de Papegaai-kerk op zaterdag 3 augustus 1754 (Getuigen: Jan Sanders en Sijsje Sanders). Zij overlijdt, 78 jaar oud, te Megen op dinsdag 2 april 1833.

Bij overlijden zou Elisabeth 81 jaar zijn. Klopt haar geboortedatum dan wel? Of haar overlijden in Amsterdam zoeken?

Op 3 aug. 1754 wordt (ook) te Amsterdam geboren ene Elisabeth dochter van Albert Sanders en Ik denk echter dat dit niet de juiste Elisabeth is. Bij haar overlijden in 1833 is zij 81 jaar. Dit houdt in dat zij in 1752 geboren moet zijn. Bovendien heet haar vader Jan!

Uit dit huwelijk 1 meisje:

Maria Catharina van Haaff Ze werd RK gedoopt te Amsterdam op zaterdag 17 aug. 1782 in de kerk "Het Haantje". Doopheffers waren Jan Sanders en Anna Maria van Haaff. Zij was naaister en overleed (37 jaar oud) te Amsterdam op zaterdag 15 januari 1820 om 19.00 uur in het Buiten Gasthuis en werd begraven op dinsdag 18 januari 1820. Ze ondertrouwt te Amsterdam op vrijdag 29 juli 1803 en trouwt (resp. 21 en 25 jaar oud) te Amsterdam op zondag 21 aug 1803 met **Gerardus DANKBAAR**. Trouwgetuigen waren: Maria Simmer en Elisabeth Sanders. (Resp. moeders van bruid en bruidegom. Gerardus is de zoon van Lambertus Dankbaar en Anna Maria Simmers. Hij werd gedoopt te Amsterdam op maandag 8 dec. 1777 in de RK-kerk *Het Hart*. (Doopgetuigen waren Gerrit Dankbaar en Severine Jacobs). Gerardus woont ten tijde van zijn huwelijk aan de St. Olofspoort nr.6 aan 't eind van de Leidijk en Maria op de Astenburgerwal bij de Verkorte Stormsteeg. Gerardus is schrijver en hij overlijdt te Amsterdam op vrijdag 30 december 1825. Hij is om 18.00 uur op 47-jarige leeftijd in

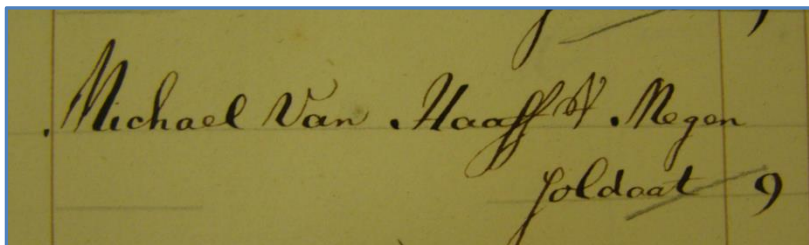
het Wenkhuis overleden als weduwnaar van M.C. van Haaff. (Zie Schepenb. Arch. van de stad Megen d.d. 19.03.1804).

Uit dit huwelijk 1 kind:

1. **Elizabeth Maria Dankbaar**, ged. RK te Amsterdam in de kerk *Het Haantje* op woensdag 6 april 1808. Doopgetuigen zijn Johannes en Elisabeth Sanders. Zij overleed, 60 jaar oud, te Amsterdam op donderdag 25 maart 1869.

1769 Op 1 juli overlijdt de vader van Michael; Petrus van Haaff te Schaijk.

1781 Op 3 mei *Compareerden voor de ambtenaar van den Burgerlijken Stand te Amsterdam, Michiel van Haaff van Megen, rooms, oud 28 jaar, schuijtemaker, ouders dood, geadsisteerd met Casper Brassert en Elisabeth Sanders van Amsterdam, oud 26 iaer, geadsisteerd met haar vader Jan Sanders, versoekende hare drie sondagse uijtroepingen, omme naar deselve, de voors. trouwe te solemniseren, en in alles te voltrekken, so verre daar anders gene wettige verhinderung voor en valle. En naar dien sy by waerheyd verklaren, dat sy vrye personen waren en malkanderen in bloede niet en bestonden, waardoor een Christelyk huwelyk mochte verhindert worden, syn hun hare geboden verwilliget.* Akte is getekend door Michael van Haaff en Elisabeth Sanders.

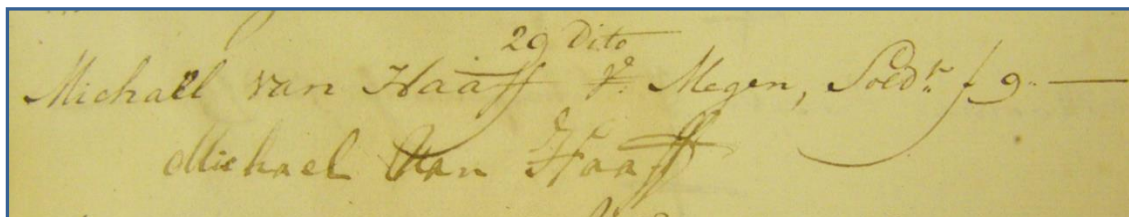

1782 Op 8 jan. wordt Michiel van Haaff ingeschreven als poorter van Amsterdam komende van Megen. Gehuwd met Elisabeth

Sanders, dochter van Jan Sanders, schoenmaker.

In **1783** kopen Jan Sanders en Michael van Haaff samen een huis en erf aan de Lindeboomsgang bij de Prinsengracht zuidzijde.

1784 Op 12 dec. vertrekt Michael vreemd genoeg vanuit Amsterdam met het VOC-schip

De Parel (schip van de kamer Zeeland) naar Batavia. Aan boord zijn 250 mannen en hij staat als *soldaat* te boek. Kapitein is Cornelis in't Anker. Op 24 september 1785 komt dit schip in Batavia aan. Er werd dus $\frac{3}{4}$ jaar gevaren voor ze in Batavia waren. *De Parel* werd in 1778 in Amsterdam gebouwd. Michael monstert op 29 juni 1784 aan en is daarmee een van de eerste bemanningsleden.

1793 De 31e augustus wordt door de VOC genoemd als einde van de verbintenis die ze hebben. Hij heeft dus voor 10 jaar getekend (1783-1793) De plaats die als einde van de verbintenis wordt genoemd is Kaap de Goede Hoop. In het soldijboek wordt elk jaar zijn gage bijgeschreven.

De vraag is: komt hij terug naar Nederland? Tien jaar lang heeft hij een verbintenis met de VOC, maar dit is het enige schip en de enige reis waarbij hij genoemd wordt. Is hij daarna weer aan de wal gaan werken?

Maar uiteindelijk overlijdt hij tussen 28 jan. 1818 en 16 maart 1819 toch in Kaap de Goede Hoop. Hij is dus toch weer gaan varen. De website van de VOC geeft de schepen en opvarenden tot 1794 (!), daar zit Michiel echter niet meer bij!

In onderstaand testament van zijn heerroom Joannes Henricus van Haaff, pastoor te Schaijk, komen we Michiel weer tegen.

1798 (27 jan.) *Compareerde voor ons Schepenen van Schaijk, dingbank van Herpen, Land van Ravensteijn den Hoog Eerw. Heer G.Tiebosch, Pastor in Reek en Landdeken van 't district Ravensteijn en Megen, welke verklaerde dat hij bij testamentaire dispositie door de Heer J.H. van Haaff, Pastor in Schaijk, voor den notaris H. de Groot en getuijgen de 6 December 1795, gesolemniseerd en door't afsterven van denselfden testateur geconformeerd sijnde ingesteld ende benoemd tot enige universele en algehelen erfgenaem in alle so gerede als ongerede haaffelijke en meubilaire goederen, obligatien, en renten, actien en crediten, niets uijtgesondert, waer die mogte gelegen ofte vinden zijn, die gesegde testateur met de dood zoude komen te ontruijmen ende agterlaeten, onder uijtbetaling van de legatien bij't Testament voornoemd gespecificieert ende verdere uijtbetaelinge aan hem comparant wegens mondelings begeerte bekend en aan hem Comparant bekend sijnde de begeerte en willens mening welke aen hem Comparant gemelde Pastor van Haaf mondelings heeft meedegeedeelt dat desselfs nalaetenschap en natelaetene goederen aen en tot onderstand van den armen tot Schaijk zouden worden gedeeld en geemploieerd, en hij Comparant den uijterste wille in alles getrouwelijk tot hier gevolgd ende nagekomen hebbende, dogthans wegens zijne ouderdom ende andere letzels het em seer lastig en haast ondoenlijk om in persoon en verdere administratie de nalaetenschap voornoemd ende de aenwendinge van de revenuen waer te nemen ende gaede te slaen, hij Comparant tot zijne ontlastinge en gehele voldoeninge van den uijterste Wille door den Testateur aan hem mondeling heeft gecommuniceerd.*

Soo Comparant verklaard alles te verstaen, overeenkomstig met door idem gemaakte en hierdoor gemaakt wordende schikkinge en bepaelinge heeft goedgevonden, om de gehele nalaetenschap te geven, in volle eigendom op te dragen ende transporteren, ten behoeve van de armen en armetafel van Schaijk bestaande de gemelde nalaetenschap in de navolgende stukken:

No. 1 de volgende obligatien

<i>tot laste van Joanna Lamert Versteegen in Capitaal</i>	<i>f 50,-</i>
<i>2e idem van Peeter van Uden en Hendrijn Linders</i>	<i>f 400,-</i>
<i>3e Ten lasten van Gerit Rutten, Capitaal</i>	<i>f 75,-</i>
<i>4e Ten lasten van Joannus Jacobs „</i>	<i>f 75,-</i>
<i>5e Ten lasten van Hendrik Derks „</i>	<i>f 100,-</i>
<i>6e Ten lasten van Jacob Joannis van der Sande Cap.</i>	<i>f 100,-</i>
<i>7e Ten lasten van Arie Hermens Capitaal</i>	<i>f 50,-</i>
<i>8e Ten lasten van Joes van den Berk Capitaal</i>	<i>f 400,-</i>
<i>9e Ten lasten van Jan Francis Schuts „</i>	<i>f 250,-</i>
<i>10e Ten lasten van Wouter Jan Loeffen „</i>	<i>f 50,-</i>
<i>11e Ten lasten van Michiel van Haaf „</i>	<i>f 400,-</i>
<i>12e Ten lasten van Lamert Jan Laamert Versteegen</i>	<i>f 325,-</i>
<i>13e Ten lasten van Geert Versteegen Capitaal</i>	<i>f 100,-</i>
<i>14e Ten lasten van Hendrik Jan Gabriels „</i>	<i>f 100,-</i>
<i>15e Ten lasten van G.van Haaf, Pastor in Megen</i>	<i>f 400,-</i>
<i>16e Ten lasten van Tony Hoffmans Capitaal</i>	<i>f 100,-</i>
<i>17e Ten lasten van Jenneke wed. Martinus Lamers</i>	<i>f 100,-</i>
<i>18e Ten lasten van Leonard Kokken Capitaal</i>	<i>f 250,-</i>
<i>19e Ten lasten van Jan Claesen „</i>	<i>f 100,-</i>
<i>20e Ten lasten van Lamert van Berkel „</i>	<i>f 200,-</i>
<i>21e Ten lasten van Martinus Lamers „</i>	<i>f 200,-</i>

22e Ten lasten van Hendrik Jan Derks ,,	f 100,-
23e Ten lasten van Claes Cristiaan Kersten	f 150,-
24e Ten lasten van Symon Adr.z. Wellens Capitaal	f 87,-
25e Ten lasten van Wilm van Hoogstraaten ,,	f 325,-
26e Ten lasten van Hendrik Derks van der Heijden	f 200,-
27e Ten lasten van Mathijs Princen Capitaal	f 168,-
28e Ten lasten van Geradus Kuijpers ,,	f 190,-
29e Ten lasten van IJsebrand Coenen ,,	f 70,-
30 ^e Ten lasten van Dorus Jan van Mun ,,	f 165,-
31e Ten lasten van Wilbert van Berkel ,,	f 200,-
32e Ten lasten van Peer van den Hoegen Capitaal	f 150,-
33e Ten lasten van Wilm Jan Lamers ,,	f 100,-
ten lasten van Hendt Jan Derks Verhoeven	f 100,-
34e Staende een huis en hof te Herpen in de cingel van Hendricus Hoefnagels hercomende	f 500,-
35e Nog te ontfangen door hem verkogte goederen, penningen en zilver Horologie	
36e <u>Den Hof gelegen op Gaal</u> , gelijk denselfden door den testateur vermeld, volgens vest sijnde is aengekocht in sijne paelen, zoo groot hij ook daer mogte gelegen sijn, echter onder dese Conditien, dat de helfte van de jaarlijkse inkomsten sullen worden uijtgedeeld aen den armen van Schaijk, te weten de ene helft door de tijdelijke armmeester aldaer, en de andere helfte door den tijdelijke Pastor der selfde gemeente, wordende speciaal de uijtdeeling de revenuen gerecomandeerd de bloedvrinde van den overleden Pastor van Schaijk, welke daarom mogte benoedigt zijn, versoekende verders den Comparant, dat terwijl hij alle zijne moeite ende arbeid tot administratie der voorn. nalaetenschap gratis heeft gedaan mits dese te recomanderen den armen van Reek: verklaerende verders de Heer Comparant op den eijgendom der voorschrevene goederen te renuntieeren en daarvan ten faveure van den armen bijstand te doen, sonder enig regt daerop te behouden, willende en begerende dat deels zijne donatie haere volle effect zal genieten, schoen ook haer solemniteijten mogte ontbreken, versoekende daer op't uysterste benefici regtens. Aldus gedaen en door den Comparant en ons Schepenen ondertekend binnen Schaijk 27 januarij 1798. G. Tibosch, pastor in Reek en Landdeken, Joannes Peter Spanjers en Cornelius Olimeulen schepenen. Dinsdag 18 jan. 1820.	

1818 (29 jan.) Akte nr. 4. Voor mij Gerardus van der Heijden, openbaar notaris en residerende te Herpen, ... enz. was tegenwoordig den Eerw. Heer Gerardus van Haeff Roomsche Catholijk priester en Pastor te Megen, kanton Ravesteyn voornoemd, zo uit eigen hoofde als zich mede fort en sterk makende voor zijn broeder en zuster Michiel en Anna Maria van Haaff, denwelke verklaarde onder vrijwaring van alle commernissen bij deze tegenwoordige acte af te staan en over te dragen aan de Pastorij van Megen om daardoor in vrijen eigendom bezeten te worden een obligatie groot een honderd en vijftig guldens staande ten name van Galenus Hopman en ten lasten der stad 's Hertogenbosch, Hoofdplaats der Provincie Noord-Brabant, gesproken uit de negotiatie van eersten maart 1797, verschenen jaarlijks ultimo december en rentende vijf procent jaarlijks.

Zijnde de transportanten van voormelde obligatie eigenaars geworden door erffenis van Mejuffrouw Maria Schasebach, weduwe van Jacobus van Haaff, die dezelve is aangekomen van voormelde Galenus Hopman, blijkens transport daarvan op den 14e juni 1798 voor de notaris Bolsius te 's Hertogenbosch gepasseerd.

Tot executie dezes verkiest den transportant domicilicum ten zijne voormelde woonhuize.

Gedaen en gepasseert te Megen ten woonhuize van de transportant op heden den 29e jan. 1818.

1819 (16 mrt.) Voor mij Gerardus van der Heijden, openbaar notaris residerende te Megen, Kanton Ravenstein, district 's Hertogenbosch, provincie Noord-Brabant, indirect onder het District Nijmegen, provincie Gelderland gehorende, compareerde den Eerwaarden Heer Gerardus van Haaff, Roomsch Catholijk priester en Pastor woonachtig te Megen.

Welke, als daar toe blijkens een aan mij notaris vertoonde brief, geautoriseerd zijnde, in tegenwoordigheid der getuigen nagenoemd, zijn testament aan mij notaris heeft opgegeven, hebbende ik hetzelfde geschreven, zo als mij door hem is voorgezegd.

De eerste negen punten hebben op andere zaken betrekking en wordt Michiel niet genoemd.

Ten tienden blijven dus de voornoemde mobiele goederen die wij gezamenlijk uit de boedel van wed. J. van Haaff hebben aangeërfd, na mijne dood te verdelen in twee egale portien tusschen mijne zuster Anna Maria van Haaff en de respectieve familie van mijn broer zaliger Michiel van Haaff Mr. timmerman, gewoonde te Amsterdam en aan de Kaap de Goede Hoop overleden.

Aldus gedaan en gepasseerd te Megen ten huize van den testateur op heden den zestienden maart 1819 in tegenwoordigheid van de Heer Guillaume Timmermans, instetuteur wonende te Ravenstein, Hendrik Donkers schoenmaker, Jan Voet kleermaker en Jan van Zwam, particulier, alle wonende te Megen, als getuigen, die deze onder mij notaris berustende blijvende minuut met den testateur en mij notaris hebben getekend.

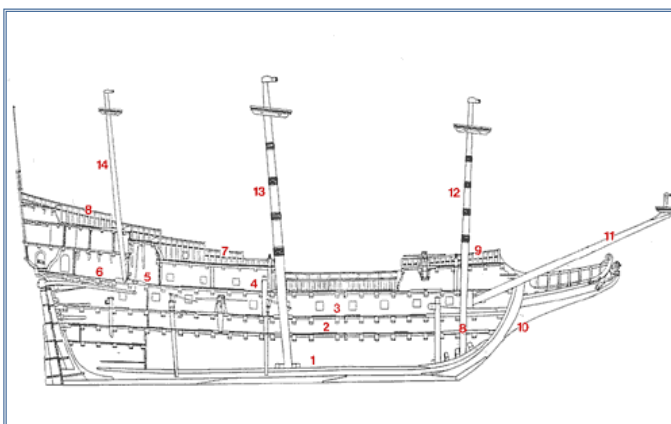
Uit bovenstaande kunnen we opmaken dat Michiel ergens tussen 28 jan. 1818 en 16 maart 1819 moet zijn overleden.

Op 2 april 1833 overlijdt zijn vrouw Elisabeth Sanders te Megen, in de ouderdom van 81 jaar.

De Parel

Het schip waarmee Michiel naar de Oost voer, was in gebruik bij de VOC vanaf 1778 tot na 1785. Het was gebouwd voor de Kamer van Amsterdam op de werf van Amsterdam. De lengte was 150 voet en het had een laadvermogen van 1150 ton. Ze vertrok op 18.11.1779 vanuit Texel via Batavia met als reisdoel Canton waar het op 5 juli van het erop volgende jaar aankwam. Schipper was Dirk Cornelisz. Plokker. Van 4 april tot 30 april was *De Parel* in Kaap de Goede Hoop om voorraden en water in te slaan.

Na aankomst van haar eerste reis te Batavia, op 5 juli 1780, gaat *De Parel* door naar China en loopt de "Paerl" Canton binnen van waar ze op 15 januari 1781 weer vertrekt. Op de thuisreis in 1781 (21 juli) wordt het schip echter door de Engelsen (zie

'Middelburgh') veroverd in de Saldanha-Baai tijdens de Vierde Engelse Oorlog (1780-1784) en waarschijnlijk later terugverkocht aan Nederland.

Want op 12 dec. 1784 gaat haar tweede reis naar de Oost. Ze vertrok vanuit Rammekens en arriveerde op 27 mei in Kaap de Goede Hoop. De schoener verloor tijdens een hevige storm haar voorste mast en boegspriet. Daarom lag het schip van 30 jan. tot 30 mrt. 1785 voor reparatie in S. Tiago.

Twee masten werden geleverd door de *Phoenix*, een Nederlands oorlogsschip, die het eiland van 3 tot 7 februari 1785 aandeed. Op 25 juli vertrok *De Parel* van de Kaap om vervolgens op 24 sept. 1785 in Batavia aan te komen.

De Vierde Engels-Nederlandse oorlog (1780-1784)

De orangisten, die stadhouder Willem V meer macht wilden geven, stonden tegenover de patriotten die, onder invloed van de Franse ideeën van de Verlichting en de Amerikaanse Revolutie, een meer

democratisch regeringssysteem wilden. Het land bevond zich in een diepe economische crisis. Toen Nederland na Frankrijk het tweede land was dat de Verenigde Staten erkende, verklaarden de Britten de Republiek der Verenigde Nederlanden de oorlog. Deze 4e Engelse oorlog (1780-1784) was een grote klap voor de handel en nijverheid. Na langdurige onderhandelingen werd op 20 mei 1784 te Parijs de vrede gesloten. De Republiek gedoogde onder andere de vrije vaart.

In 1786 en 1787 escaleerden de problemen. Patriotten die ijverden voor het herstel van het aanzien dat de Republiek in de zeventiende eeuw gekend had, richtten overal exercitiegenootschappen op. Tussen 1783 en 1787 wisten deze gewapende burgers in een aantal steden en gewesten de macht over de nemen. Zozeer zelfs dat in 1785 stadhouder Willem V zich genoodzaakt zag uit te wijken naar Nijmegen.

Nadat de zwager van Willem V, de koning van Pruisen, een leger van 26.000 man naar de Republiek stuurde, werd de macht van de stadhouder hersteld. Maar de rust was slechts tijdelijk. Patriotten bleven doorgaan met hun activiteiten ook al deden ze dat nu vooral in geheime genootschappen of als banneling in Noord-Frankrijk.

Bovendien brak in 1789 de Franse Revolutie uit en de Fransen waren stellig van plan de revolutie te delen met de rest van Europa. Eind december 1794, trokken de Franse troepen van generaal Pichegru over de bevroren rivieren de Republiek binnen. Nu zagen de patriotten hun kans schoon. De Bataafse Republiek werd uitgeroepen. Stadhouders Willem V koos eieren voor zijn geld en ging in ballingschap. Na zijn vertrek gelastte hij alle overzeese gebieden zich over te geven aan de Engelsen, die inmiddels de jonge Bataafse Republiek de oorlog verklaard hadden. De Britten veroverden de Kaap in 1795. Maar tijdens de Vrede van Amiens in 1803 krijgt Nederland de Kaap weer terug. Tal van gebieden werden door Engelse troepen onder de voet gelopen. Een groot deel van de Nederlandse koloniale macht eindigde hiermee. Guyana en Ceylon kwamen nooit meer in Nederlandse handen. In 1798 zorgt de Franse revolutie, die een schok door Europa laat gaan, voor nieuwe ideeën en nieuwe verhoudingen. De

Kaapkolonie zou in 1806 voorgoed door de Britten bezet worden. Verschillende staatsgrepen volgden, in 1798, 1801 en 1805, waarbij verschillende groepen Bataven (zoals de patriotten zich inmiddels noemden) afwisselend aan de macht waren. De laatste *Bataafse* machthebber was Rutger Jan Schimmelpenninck. De Bataafse Revolutie eindigt definitief in 1806 met de stichting van het Koninkrijk Holland onder leiding van Lodewijk Napoleon.